

Цимбал В.В.,

магістрант ПВНЗ «Київський університет культури»;

Науковий керівник: Бірілло І. В.,
кандидат технічних наук, доцент кафедри мистецтв ПВНЗ «Київський університет культури», м. Київ

ЕТНОДИЗАЙН ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН СУЧАСНОСТІ

Повернення до національних мотивів культури, декоративного, прикладного мистецтва та архітектури, а також орнаментальних мотивів та комбінації кольорів присутнє на сьогодні в дизайні багатьох країн світу. Усе частіше сучасні дизайнери використовують стилістичні, формотворчі прийоми народної творчості й художніх ремесел у творах промислового та графічного дизайну, дизайну ландшафту, інтер'єру та одягу, наближаючись безпосередньо до етнічної тематики, що саме дозволяє розглядати таке як незвичайне явище соціальної культури.

Поняття «етнодизайн», виникнуло ще на початку ХХ століття. Але, не зважаючи на те, що воно не є новим за своєю сутністю, зазначене поняття завжди було та залишається сучасним. Народившись та набувши розвитку в творчому середовищі митців, під впливом науково-технічного прогресу, дизайн позначає розвиток новизни як у культурному житті, так і в індустрії. Дизайн, створюючи комфортне середовище, полегшує працю та побут людини, її відпочинок, дозволяючи позитивно змінювати стиль життя та естетичні вподобання. На теперішній час у суспільстві практично не існує таких видів діяльності у яких не був би затребуваний дизайнер.

Метою цієї публікації є стислий огляд особливостей етнодизайну як соціокультурного феномену нинішнього дизайну.

Етнодизайн – це багатогранне поняття, що інтегрує художні, технічні, проектні, культурні, мистецькі, етнонаціональні ознаки. З іншого боку, етнодизайн – це своєрідна трансформація елементів національної культури, зокрема декоративно-ужиткового мистецтва, в сучасних промислових виробках, тобто в етнодизайні поєдналися традиційне декоративно-ужиткове мистецтво і сучасні промислові технології. Етнічний дизайн – це мистецька течія, що виникла як альтернатива до технократизму сучасного життя і зумовлена прагненням зберегти для наступних поколінь самобутність народної культури її матеріальну спадщину яка відображена у творах декоративно-прикладного мистецтва [1].

Сучасні глобалізаційні процеси спонукають до національної самоідентифікації в дизайні й актуалізуються в різноманітних виявах етнічного дизайну (Алла Руденченко). Подібні прагнення властиві й Україні як

європейській державі з глибокими історичними та культурними традиціями. Формування національної моделі дизайну на народних традиціях привело до створення оригінальних зразків мистецтва й дало змогу науковцям констатувати наявність “нового українського стилю”, що виразно вказало на прагнення української творчої інтелігенції репрезентувати своєрідність художнього світовідчуття власного народу.

За твердженням доктора педагогічних наук, професора, члена-кориспондента Національної академії педагогічних наук В. Г. Бутенко «Етнодизайн – це духовна категорія, джерело для звернення духовного потенціалу особистості, від суто прагматичного до осмислення життя». У свою чергу, доктор філософії, професор Ю. Л. Афанасьєв у своїй доповіді «Етнодизайн: етнокультурне коріння та глобалізаційна крона» висловив дискусійну думку, що «Етнодизайн, це перехідний період, між декоративно-прикладним мистецтвом та національним дизайном».

Країни, що сьогодні є лідерами у сфері дизайну, включаючи у свої вироби етнічні елементи, акцентують національну належність, прагнуть інтегрувати свою культуру у світ, стають об’єднувальним фактором суспільства у своїй державі. Різнісфери дизайну використовують народну, етнічну культуру як джерело натхнення, але на сьогодні така практика набуває постійної основи. Зацікавлення народною культурою стає не лише тимчасовим актуальним трендом, а й певною культурною політикою компаній і навіть країн [2].

Етнодизайн ґрунтується, з одного боку на певних традиціях народної творчості, а з іншого – на естетичності та практичності створених у суспільстві товарів, робіт та послуг.

Таким чином вбачається, що феноменом сучасного етнодизайну є трансформація сталих минулих традицій народних мистецьких осередків у нинішні твори та вироби живопису, одягу, аксесуарів, інтер’єру, ландшафту, архітектури, індустрії тощо.

Список використаних джерел:

1. Леонід Оршанський. Етнодизайн як інноваційний художньоестетичний компонент технологічної освіти. [Електроний ресурс]//Молодь і ринок №1 (72), 2011. – С. 38 – 40. – Режим доступу:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Mir_2011_1_10.pdf

2. Савельєва И.Н. Имидж современного дизайна и пути его формирования на основе развития традиций этнодизайна / И.Н. Савельєва // “Имиджология – 2005”. – М.; 2005. – С. 348 – 350.2. 6.